

[Svend Høiselberg]

kan Socialdemokratiet sadle om og nå frem til den samme indstilling i forhold til regeringen.

Hvis det igen mod forventning ikke skulle blive tilfældet, må regeringen søge at løse problemerne med de partier, som vil tage et medansvar, som det i dag sker ved finanslovforslagets vedtagelse.

Jes Lunde (SF):

Efter afstemningerne i går står vi nu tilbage med et forslag til finanslov, der gør alt for lidt imod arbejdsløsheden. I statsministerens nytårstale lød det ellers, som om regeringen var begyndt at prioritere anderledes, men det skulle vi åbenbart ikke tro på.

Der er ellers grund nok til at gøre arbejdsløsheden til det højest prioriterede problem for Folketinget. I øjeblikket er 270.000 mennesker ledige, og andre 100.000 er skubbet ud af arbejdsmarkedet mod deres vilje på førtidspension. 700.000–800.000 mennesker er i løbet af et år arbejdsløse i kortere eller længere tid, og det er et fantastisk stort antal i et lille land med en befolkning på 5 millioner.

Arbejdsløsheden indebærer for de fleste et klækkeligt indkomstab. Der er sikkert mange, der stadig væk tror, at man får dækket 90 pct. af det, man plejer at tjene, når man bliver arbejdsløs, men det er jo en sandhed for de få. Loftet på godt 10.000 kr. om måneden før skat gør, at de fleste har et betydeligt indkomstab.

Gennemsnittet er, at man taber over en tredjedel af sin indkomst, når man bliver arbejdsløs, og det er ikke så underligt, at vi med massearbejdsløsheden også har fået bølger af tvangsauktioner, hvor vi har set familier miste alt, hvad de gennem mange år har bygget op.

Den økonomiske katastrofe er hård for mange. Dertil kommer de psykiske og sociale virkninger af arbejdsløsheden. Det er hårdt at miste sine kolleger, det er hårdt at føle sig tilovers. Hvor mange gange har vi ikke måttet gribe os selv i at spørge mennesker, vi møder, som noget af det første: Hvad laver du? Det er i vores kultur meget centralt for det enkelte menneske at have et arbejde. Det er med til at give os en identitet, en fornemmelse af at være med i samfundet, og jeg tror, det er meget vigtigt for et menneske at kunne sætte sig spor i den verden, det er i, og have en følelse af at være med til at skabe noget. Og det bliver ulige sværere, når man ikke kan få lov til at bidrage til produk-

tionsresultatet. Mange går til bunds i afmagt. Vi oplever et stigende antal psykisk syge, og vi oplever ødelagte liv, hvis vi går tæt nok på problemerne.

Jeg kunne ønske mig, at flere folketingsmedlemmer fik direkte berøring med de tungeste blandt de arbejdsløse, så vi fik en mere realistisk debat om forholdene.

SF har i sine ændringsforslag til finansloven peget på, hvordan arbejdsløsheden kan nedbringes med 45.000–50.000 i løbet af 1991. Vi kan sætte et øget byggeri i gang, både nybyggeri og renovering af gamle huse, så op imod 10.000 kan få job. På lidt længere sigt kan vi gøre langt mere i erhvervspolitikken, og helt umiddelbart kan vi skaffe 35.000 en uddannelsesplads – med, hvad det giver af afledt beskæftigelse. Det er kun et spørgsmål om penge. Vil vi være med til at betale for at nedbringe arbejdsløsheden, eller vil vi ikke? Det er ikke noget, der er umuligt.

Statsministeren sagde i nytårstalen, at nu var der råd til at gøre noget ved arbejdsløsheden, efter at betalingsbalancen viser overskud. Jamen så lad os da komme i gang med det! Regeringen har jo langsomt erkendt, både at der kan gøres noget, og at det er bedre at lade ledige udanne sig end at tvinge dem til passivitet. Gennembruddet i ord og tanker kom med Sauntehuspapiret fra sidste forår – gennembruddet i handling mangler vi endnu.

Nogle vil måske mene, at det er uretfærdigt sagt; der er trods alt sat 15.000 nye uddannelsespladser på finansloven, og selv om det er utilstrækkeligt, er det jo godt. Men glæden bliver ligesom stikkende i brystet, når man har overværet et samråd i Finansudvalget med finansministeren. Forretningsordenen forbyder mig at referere fra samrådet, men jeg røber vel ingen hemmelighed ved at sige, at regeringen fastholder sammenknytningen mellem uddannelsespladser og dagpengebesparelser. Og det betyder, at uddannelsespladserne slet ikke bliver til noget, uanset om de er på finansloven, før regeringen har flertal for sine ønsker om dagpengebesparelser.

Det er en ualmindelig rå logik, hvor man tager de arbejdsløse som gidsler, og hvis finansministeren ikke kan lide karakteristikkene, er han meget velkommen til at gå på talerstolen for at sige, at regeringen opgiver det meningsløse spil.